

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

7.3.2014

B7-0241/2013

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pareiškimo
pateikta pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį
dėl 2013 m. Turkijos pažangos ataskaitos
(2013/2945(RSP))

Ria Oomen-Ruijten
Užsienio reikalų komiteto vardu

RE\1022483LT.doc

PE524.591v03-00

LT

Susivieniję įvairovėje

LT

**Europos Parlamento rezoliucija dėl 2013 m. Turkijos pažangos ataskaitos
(2013/2945(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos tarnybų darbo dokumentą „Turkija: 2013 m. pažangos ataskaita“ (SWD(2013) 0417),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 16 d. Komisijos komunikatą „2013-2014 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai“ (COM(2013) 0700),
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, visų pirma 2010 m. vasario 10 d. rezoliuciją dėl 2009 m. Turkijos pažangos ataskaitos¹, 2011 m. kovo 9 d. rezoliuciją dėl 2010 m. Turkijos pažangos ataskaitos², 2012 m. kovo 29 d. rezoliuciją dėl 2011 m. Turkijos pažangos ataskaitos³, 2013 m. balandžio 18 d. rezoliuciją dėl 2012 m. Turkijos pažangos ataskaitos⁴ ir 2013 m. birželio 13 d. rezoliuciją dėl padėties Turkijoje⁵,
 - atsižvelgdamas į 2005 m. spalio 3 d. derybų su Turkija programą,
 - atsižvelgdamas į 2008 m. vasario 18 d. Tarybos sprendimą 2008/157/EB dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Stojimo partnerystės su Turkijos Respublika programoje⁶ (stojimo partnerystė), ir į ankstesnius 2001 m., 2003 m. ir 2006 m. Tarybos sprendimus dėl stojimo partnerystės,
 - atsižvelgdamas į 2010 m. gruodžio 14 d., 2011 m. gruodžio 5 d., 2012 m. gruodžio 11 d. ir 2013 m. birželio 25 d. Tarybos išvadas,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
 - atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių komisijos nario 2013 m. lapkričio 26 d. pranešimo išvadas, kuriose atkreipiamas dėmesys į netinkamą teisėsaugos pareigūnų elgesį per Gezi parko protestus,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2005 m. spalio 3 d. pradėtos stojimo derybos su Turkija ir šių derybų pradžia yra ilgalaikio proceso, kurio baigties negalima iš anksto garantuoti ir kuris grindžiamas sąžiningomis ir griežtomis sąlygomis ir įsipareigojimu vykdyti reformas, ataskaitos taškas;
- B. kadangi Turkija įsipareigojo įvykdyti Kopenhagos kriterijus, imtis adekvačių ir veiksmingų reformų, puoselėti gerus kaimyninius santykius ir palaiapsniui suartėti su ES;

¹ OL C 341 E, 2010 12 16, p. 59.

² OL C 199 E, 2012 7 7, p. 98.

³ OL C 257 E, 2013 9 6, p. 38.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0184.

⁵ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0277.

⁶ OL L 51, 2008 2 26, p. 4.

kadangi šias pastangas taip pat reikėtų vertinti kaip galimybę Turkijai toliau vykdyti modernizacijos procesą;

- C. kadangi ES turėtų išlikti reformų Turkijoje kriterijus;
- D. kadangi remiantis 2006 m. gruodžio mėn. vykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadomis, visapusiškas Kopenhagos kriterijų atitikimas ir ES integracijos pajėgumai yra narystės ES pagrindas;
- E. kadangi Taryba savo 2012 m. gruodžio 11 d. išvadose pritarė naujam Komisijos požiūriui dėl derybų su naujomis valstybėmis kandidatėmis sistemos – svarbiausiu plėtros politikos veiksniu pripažįstamas teisinės valstybės principų taikymas – ir patvirtino, kad 23 derybų skyrius (teisminės institucijos ir pagrindinės teisės) ir 24 derybų skyrius (teisingumas, laisvė ir saugumas) yra svarbiausia derybų proceso dalis, taigi dėl šių klausimų turėtų būti pradama derėtis kuo anksčiau siekiant nustatyti aiškius kriterijus ir užtikrinti pakankamai laiko, kad būtų galima atlikti būtinus teisės aktų pakeitimus ir institucijų reformas ir pasiekti gerų įgyvendinimo rezultatų;
- F. kadangi Komisija savo komunikate „2013-2014 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai“ padarė išvadą, kad Turkija dėl savo ekonomikos, strateginės padėties ir svarbaus vaidmens regione yra strateginė ES partnerė, naudingai prisideda didinant ES konkurencingumą ir kad per pastaruosius dvylika mėnesių padaryta reikšminga pažanga vykdant reformas; kadangi Komisija ragino vykdyti tolesnes reformas ir skatinti visų Turkijos politinių jėgų ir apskritai Turkijos visuomenės dialogą;
- G. kadangi Turkija jau aštuoneri metai iš eilės vis neįgyvendina EB ir Turkijos asociacijos susitarime ir jo papildomame protokole nustatytų sąlygų;
- H. kadangi savo pačios labui ir, siekdama užtikrinti didesnę stabilumą ir skatinti gerus kaimyninius santykius, Turkija turi dėti daugiau pastangų, kad išspręstų įsisenėjusius dvišalius klausimus, įskaitant dėl neįvykdytų teisinių įsipareigojimų, ir ginčus dėl sausumos ir jūrų sienų bei oro erdvės su savo artimiausiomis kaimynėmis, vadovaudamasi JT chartijos ir tarptautinės teisės nuostatomis;
- I. kadangi Turkija turi galimybių imtis esminio vaidmens įvairinant energijos šaltinius ir naftos, dujų ir elektros energijos tranzito kelius iš kaimyninių šalių į ES ir kadangi ir Turkija, ir ES gali turėti naudos iš Turkijos gausių atsinaujinančiųjų energijos išteklių kuriant tvarią mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką;
- J. kadangi kova su korupcija visais lygmenimis yra svarbus veikiančios teisinės valstybės aspektas;
- K. kadangi Turkija ir toliau aktyviai dalyvauja platesnės kaimynystės veikloje ir yra svarbi regioninė veikėja;

Patikimas įsipareigojimas ir tvirtas demokratinis pagrindas

- 1. palankiai vertina 2013 m. Turkijos pažangos ataskaitą ir pritaria Komisijos išvadai, kad Turkija yra strateginė ES partnerė ir kad per pastaruosius dvylika mėnesių padaryta

reikšminga pažanga vykdant reformas; pabrėžia, kad svarbu ir būtina skubiai vykdyti tolesnes reformas siekiant didesnio Turkijos administracijos atskaitingumo ir skaidrumo, skatinti visų politinių jėgų ir apskritai visuomenės dialogą, visų pirma tinkamai įtraukant pilietinę visuomenę ir suteikiant jai daugiau galių, taip pat užtikrinti visapusišką pagarbą žmogaus teisėms ir teisinės valstybės principo taikymą praktiškai; primena, kad valdžių padalijimo principas, teisinės valstybės principas ir pagrindinės žmogaus teisės yra pagrindiniai aspektai kiekvienoje demokratinėje valstybėje, ir pabrėžia nešališkų ir nepriklausomų teisminių institucijų svarbą iš tiesų demokratinėi valstybei;

2. pažymi, kad Sąjungos ir Turkijos derybos gali paskatinti pokyčius, ir pabrėžia glaudaus Turkijos ir ES dialogo ir bendradarbiavimo svarbą reformų procesui, kadangi per šias derybas Turkijai ir toliau galėtų teikiami aiškios nuorodos ir patikimi kriterijai; todėl pažymi, jog svarbu, kad stojimo derybos būtų patikimos, vykdomos sąžiningai ir grindžiamos abipusiu Turkijos ir Sąjungos įsipareigojimu vykdyti veiksmingas reformas, kuriomis būtų siekiama stiprinti demokratinę Turkijos visuomenės pagrindą, skatinti pagrindines vertybes ir užtikrinti teigiamus Turkijos institucijų, teisėkūros ir visuomenės mentaliteto pokyčius; todėl palankiai vertina tai, kad pradėtas svarstyti 22 derybų skyrius;
3. palankiai vertina tai, kad 2013 m. gruodžio 16 d. ES ir Turkija pasirašė readmisijos susitarimą ir inicijavo vizų režimo liberalizavimo dialogą; pabrėžia, jog svarbu, kad būtų pasiektas bendras Turkijos ir ES supratimas dėl readmisijos susitarimo ir plano, kurį vykdant būtų pereita prie bevizio režimo, svarbos abiem šalims; ryšium su tuo ragina ES suteikti visapusišką techninę ir finansinę paramą Turkijai readmisijos susitarimui įgyventi, o Turkiją ragina pradėti vykdyti atitinkamą politiką, kurią taikant būtų siekiama užtikrinti veiksmingą tarptautinę apsaugą prieglobsčio prašytojams ir pagarbą žmogaus teisėms kalbant apie migrantus; mano, kad generalinio Migracijos valdymo departamento įkūrimas ir Įstatymo dėl užsieniečių ir tarptautinės apsaugos įgyvendinimo užtikrinimas – tai pirmasis teigiamas žingsnis šia linkme; primena, kad Turkija yra viena pagrindinių neteisėtos migracijos į ES tranzito šalių, ir pabrėžia, kad svarbu, jog readmisijos susitarimas būtų greitai ratifikuotas ir veiksmingai įgyvendintas visų valstybių narių atžvilgiu; ragina Turkiją visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinti esamus dvišalius readmisijos susitarimus; pabrėžia, kad, palengvinus atvykimo į ES galimybes verslininkams, mokslininkams, studentams ir pilietinės visuomenės atstovams, bus gauta akivaizdi nauda, ir ragina Turkiją ir Komisiją toliau plėtoti dialogą siekiant, kad būtų padaryta esminė pažanga įgyvendinant vizų režimo liberalizavimą;

Kopenhagos kriterijų atitikimas

4. reiškia didelį susirūpinimą dėl pastarojo meto įvykių Turkijoje, susijusių su aukštų pareigūnų kaltinimų korupcija; apgailestauja dėl to, kad nušalinami prokurorai ir policijos pareigūnai, atsakingi už pirminį tyrimą, o tai prieštarauja pagrindiniam nepriklausomų teismų principui ir labai sumažina galimybę, kad tyrimai bus patikimi; apgailestauja, kad labai sumažėjo vyriausybės, teismų, policijos ir žiniasklaidos tarpusavio pasitikėjimas; todėl ragina Turkijos vyriausybę visiškai įsipareigoti laikytis demokratijos principų ir nesikišti į korupcijos tyrimus ir persekiojimą;
5. primena Turkijos vyriausybei jos įsipareigojimą panaikinti korupciją, konkrečiai – įgyvendinant daugumą Europos Tarybos Valstybių prieš korupciją grupės (angl. GRECO)

2005 m. vertinimo ataskaitose pateiktų rekomendacijų; ragina Turkijos vyriausybę užtikrinti, kad tinkamai, laikantis tarptautinių standartų, veiktų Audito rūmai, ir atitinkamoms visuomenėms grupėms ir institucijoms, ypač Turkijos Didžiajai Nacionalinei Asamblėjai (TDNA), sudaryti galimybes susipažinti su visomis jo ataskaitomis, įskaitant ataskaitas dėl saugumo pajėgų; ragina Turkiją užtikrinti, kad visi ministrai bendradarbiautų su Audito rūmais; dar kartą pabrėžia, kad būtina sukurti kriminalinę policiją, kuri būtų pavaldi teismui;

6. nurodo, kad stabdžių ir atsvarų sistema yra nepaprastai svarbi bet kokiai moderniai demokratinėi valstybei ir kad Turkijos Didžioji Nacionalinė Asamblėja turi būti Turkijos politinės sistemos pagrindinis veikėjas ir užtikrinti sąlygas vykdyti dialogą ir pasiekti įvairių politinių partijų sutarimą; išreiškia susirūpinimą dėl politinės poliarizacijos ir dėl to, kad vyriausybė ir opozicija nėra linkusios siekti susitarimo dėl svarbiausių reformų ir naujos Turkijos konstitucijos parengimo; primygtinai ragina visus politinius veikėjus, vyriausybę ir opoziciją veikti išvien didinant pliuralizmą valstybės institucijose ir remiant valstybės ir visuomenės modernizavimą ir demokratizaciją; pabrėžia itin svarbų pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį ir poreikį deramai palaikyti ryšius su visuomene reformų proceso klausimais; ragina politinę daugumą aktyviai įtraukti kitas politines jėgas ir pilietinės visuomenės organizacijas į svarbių reformų svarstymo procesą ir visapusiškai atsižvelgti į jų interesus ir nuomone; pabrėžia, kad konstitucinė reforma turi likti svarbiausiu tolesnio Turkijos modernizavimo ir demokratizacijos proceso prioritetu;
7. yra susirūpinęs dėl teiginių, kad vyriausybė nuolat klasifikuoja tarnautojus, policijos ir saugumo pajėgų darbuotojus pagal jų religinę, etninę ir politinę priklausomybę;
8. pabrėžia, kad reikia kuo greičiau toliau daryti pažangą įgyvendinant 2010 m. Konstitucijos pakeitimus ir visų pirma priimti teisės aktus dėl asmens duomenų apsaugos ir karinio teisingumo, taip pat teisės aktus, kuriais numatomos pritariamųjų veiksmų priemonės siekiant skatinti lyčių lygybę; pabrėžia, kaip svarbu griežtai įgyvendinti šiuos teisėkūros pakeitimus, kai jie bus priimti;
9. palankiai vertina tai, kad Taikinimo komitetas pasiekė susitarimą dėl 60 Konstitucijos pakeitimų, tačiau reiškia nerimą, kad šis darbas sustabdytas ir šiuo metu nedaroma pažangos; tvirtai tiki, kad reikėtų tęsti su nauja Turkijos konstitucija susijusį darbą, nes jis nepaprastai svarbus Turkijos reformų procesui; pabrėžia, kad vykdant konstitucinę reformą svarbu pasiekti susitarimą dėl veiksmingo valdžių padalijimo ir įtraukios pilietybės apibrėžties – tada bus parengta visiškai demokratinė konstitucija, kuria visiems Turkijos gyventojams bus užtikrintos vienodos teisės; pažymi tai, kad Turkija kaip Europos Tarybos narei būtų naudinga vykdyti aktyvų dialogą su Venecijos komisija konstitucinės reformos klausimais; pabrėžia, kad konstitucinės reformos procesas turėtų vykti skaidriai ir įtraukiai, visais etapais visapusiškai dalyvaujant pilietinei visuomenei;
10. reiškia didelį susirūpinimą dėl naujo Aukščiausiosios teisėjų ir prokurorų tarybos įstatymo ir nurodo, kad teisingumo ministru suteikiamas stiprus pagrindinis vaidmuo, neatitinkantis nepriklausomų teismų principo, kurio laikymasis yra būtina sąlyga visapusiškam demokratinės stabdžių ir atsvarų sistemos veikimui; pabrėžia, kad Aukščiausiosios teisėjų ir prokurorų tarybos rinkimus, sudėtį ir veikimą reglamentuojančios taisyklės turėtų visiškai atitikti Europos standartus, ir ragina Turkijos vyriausybę išsamiai konsultuotis su Europos Komisija bei Venecijos komisija ir naują

Aukščiausiosios teisėjų ir prokurorų tarybos įstatymą persvarstyti pagal jų rekomendacijas;

11. palankiai vertina 2013 m. rugsėjo 30 d. vyriausybės pristatytą demokratizacijai skirtų priemonių rinkinį ir ragina vyriausybę skubiai ir visapusiškai jį įgyvendinti, tinkamai konsultuotis su opozicija ir atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis rengiant įgyvendinimo teisės aktus ir toliau dėti pastangas vykdant reformas, kuriomis siekiama pakeisti rinkimų sistemą (be kita ko, sumažinant 10 proc. ribinę rinkiminę normą) ir tinkamai įtraukiant visus Turkijos visuomenės atstovus, kad būtų stiprinama demokratija ir geriau atspindimas esamas šalies pliuralizmas; pabrėžia, kad skubiai reikia parengti išsamius kovos su diskriminavimu teisės aktus ir įsteigti kovos su diskriminavimu ir lygybės tarybą; todėl ragina vyriausybę užtikrinti, kad teisės aktuose dėl neapykantos nusikaltimų būtų numatyta visų piliečių ir bendruomenių, įskaitant LGBTI asmenis, apsauga; ragina vyriausybę nedelsiant imtis veiksmų alevitų bendruomenės teisėms stiprinti; ragina toliau stengtis panaikinti romų bendruomenės patiriamą diskriminaciją, padidinti jų galimybes įsidarbinti ir sumažinti mokyklos nebaigimo atvejų skaičių;
12. teigiamai vertina, kad įsteigtos naujos institucijos, pirmiausia ombudsmeno institucija ir Turkijos nacionalinė žmogaus teisių institucija, kurioms pradėjus veikti 2013 m. atsirado papildomi mechanizmai, suteikiantys asmenims galimybes kreiptis dėl jų pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos;
13. apgailestauja dėl protestuotojų ir policininkų žūčių, policijos panaudotos pernelyg didelės jėgos ir kai kurių marginalinių grupių smurtinių veiksmų; mano, kad protestai Gezi parke rodo, jog Turkijoje esama energingos pilietinės visuomenės ir tai, kad toliau reikia skubiai vykdyti svarbų dialogą ir reformas, kuriomis būtų skatinamos pagrindinės vertybės; apgailestauja dėl akivaizdaus teismų nesugebėjimo nubausti valstybės ir policijos pareigūnus, kaltus dėl besaikio smurto prieš Gezi parko protestuotojus, šių protestuotojų žūčių ir sunkių sužeidimų, todėl palankiai vertina šiuo metu vykstančius Vidaus reikalų ministerijos pradėtus su įvykiais Gezi parke susijusių skundų administracinius tyrimus, ikiteisminius tyrimus ir ombudsmeno tyrimus, taip pat naują galimybę parodyti, kad visiškai laikomasi teisinės valstybės principo ir kaltus asmenis patraukti atsakomybėn; tikisi, kad atliekant šiuos tyrimus ir nagrinėjant skundus bus nedelsiant išspręsti susirūpinimą keliantys klausimai; ragina Turkiją nustatyti tinkamas vidaus patikrinimų procedūras ir įsteigti nepriklausomą policijos nusižengimų priežiūros instituciją; mano, jog įvykiai Gezi parke rodo, kad reikia vykdyti plataus užmojo reformas siekiant užtikrinti susirinkimų laisvę; ragina Vidaus reikalų ministeriją ir policiją parengti metodus, kaip nuosaikiau elgtis visuomenės protestų atveju, ir ragina jas visų pirma nesuimti medicinos darbuotojų, teisininkų ir kitų specialistų, užtikrinančių pagrindines protestuotojų teises, ir netrukdyti jiems atklikti savo darbo;
14. pažymi, kad beprecedentė protestų banga atspindi ir teisėtus daugelio Turkijos piliečių siekius giliau įtvirtinti demokratiją; pakartoja, kad demokratinėje santvarkoje vyriausybės privalo skatinti toleranciją ir užtikrinti religijos ir tikėjimo laisvę visiems piliečiams; ragina vyriausybę gerbti Turkijos visuomenės pliuralizmą ir turtingą įvairovę;
15. išreiškia didelį susirūpinimą tuo, kad Turkijos žiniasklaidoje labai nedaug pranešta apie įvykius Gezi parke ir kad atleisti žurnalistai, kritikavę vyriausybės reakciją į šiuos įvykius; primena, kad saviraiškos laisvė ir žiniasklaidos, įskaitant skaitmeninę ir socialinę

žiniasklaidą, pliuralizmas yra vieni iš svarbiausių Europos vertybių ir kad nepriklausoma spauda yra labai svarbi demokratinei visuomenei, nes ji suteikia piliečiams galimybę aktyviai dalyvauti kolektyviniame sprendimų, grindžiamų informacija, priėmimo procese ir taip stiprina demokratiją; reiškia didelį susirūpinimą dėl naujo interneto įstatymo, pagal kurį numatoma pernelyg didelė prieigą prie interneto kontrolė ir stebėseną, ir šis įstatymas gali padaryti didelį poveikį saviraiškos laisvei, tiriamajai žurnalistikai, demokratinei priežiūrai ir galimybei internete gauti įvairiapusiškos politinės informacijos; atkreipia dėmesį į didelį susirūpinimą, kurį išreiškė ES ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija, ir ragina Turkijos vyriausybę persvarstyti šį įstatymą pagal Europos žiniasklaidos laisvės ir saviraiškos laisvės standartus; dar kartą pakartoja, jog yra susirūpinęs tuo, kad didžioji dalis žiniasklaidos priklauso didžiuliams įvairių verslo interesų turintiems konglomeratams ir yra juose sutelkta, ir atkreipia dėmesį į plačiai paplitusį nerimą keliantį reiškinį – žiniasklaidos savininkų ir žurnalistų vykdomą vidinę cenzūrą; yra susirūpinęs, kad dėl vyriausybės kritikos iš įvairių pareigų žiniasklaidoje buvo atleisti žurnalistai; yra labai susirūpinęs dėl procedūrų, kuriomis vadovaujantis baudžiami kritišką požiūrį reiškiančios žiniasklaidos savininkai; reiškia susirūpinimą dėl valstybės institucijų teikiamos akreditacijos padarinių, kurie daugiausia nepalankūs opozicinei žiniasklaidai; reiškia didelį susirūpinimą tuo, kad itin dideliame skaičiui žurnalistų šiuo metu taikomas kardomasis kalinimas, taip pažeidžiant saviraiškos ir žiniasklaidos laisvę, ir ragina Turkijos teismines institucijas kuo greičiau peržiūrėti ir spręsti tokias bylas; atkreipia dėmesį į ypatingą valstybės tarnybos žiniasklaidos vaidmenį stiprinant demokratiją ir ragina Turkijos vyriausybę užtikrinti jos nepriklausomumą, tvarumą ir atitiktį Europos Sąjungos standartams;

16. reiškia didelį susirūpinimą ir nusivylimą tuo, kad nevykdoma tikro dialogo ir konsultacijų dėl interneto įstatymo projekto ir Aukščiausiosios teisėjų ir prokurorų tarybos įstatymo projekto, ir pažymi, kad taip labai nutolstama nuo ankstesnių gero bendradarbiavimo atvejų; yra labai susirūpinęs tuo, kad interneto įstatymas ir Aukščiausiosios teisėjų ir prokurorų tarybos įstatymas nutolina Turkiją nuo jos kelio įgyvendinant Kopenhagos kriterijus, ir ragina Turkijos vyriausybę pradėti vykdyti tikrą konstruktyvų dialogą dėl šių dviejų įstatymų ir būsimų teisės aktų, visų pirma dėl žiniasklaidos ir teismų, ir padaryti viską, kad atgaivintų derybų procesą ir parodytų tikrą įsipareigojimą siekti europinės perspektyvos, taip pat ir atliekant interneto įstatymo ir Aukščiausiosios teisėjų ir prokurorų tarybos įstatymo reformas;
17. pažymi, kad 2011 m. sudaryta ir Parlamento rezoliucijose dėl 2011 m. ir 2012 m. Turkijos pažangos ataskaitos nurodyta Parlamento *ad hoc* delegacija žurnalistų teismo procesams Turkijoje stebėti 2013 m. pateikė preliminarią veiklos ataskaitą, grindžiamą faktiniais stebėjimais, o 2014 m. balandžio 1 d. pateiks galutinę veiklos ataskaitą;
18. pažymi, kad Turkijos visuomenė susirūpinusi dėl pernelyg plataus bylos „Ergenekon“ masto ir trūkumų, susijusių su tinkamu procesu, taip pat dėl įtarimų, kad prieš kaltinamuosius buvo naudojami nenuoseklūs įrodymai, dėl kurių kaip ir bylos „Sledgehammer“ atveju buvo sunku pripažinti sprendimą; atsižvelgdamas į tai, pažymi, kad KCK byla turi rodyti Turkijos demokratinę institucijų ir teisminių institucijų stiprybę ir tinkamą, nepriklausomą ir skaidrų veikimą, taip pat tvirtą ir besąlyginį įsipareigojimą gerbti pagrindines žmogaus teises; ragina ES delegaciją Ankaroje atidžiai stebėti tolesnę šių bylų raidą, įskaitant galimus apeliacinius procesus bei sulaikymo sąlygas, ir apie tai

pranešti Komisijai ir Europos Parlamentui;

19. atkreipia ypatingą dėmesį į Füsuno Erdoğan ir Pinaro Seleko teismo procesus; mano, kad šios bylos – Turkijos teismų sistemos trūkumų pavyzdys, ir reiškia susirūpinimą tuo, kad Pinaro Seleko bylos nagrinėjimas užtruko 16 metų; primygtinai tvirtina, kad visi teismai turi vykti skaidriai, laikantis teisinės valstybės principų ir užtikrinant deramas sąlygas;
20. pažymi, kad pradėjus taikyti trečiojo teismų reformos dokumentų rinkinio dokumentus paleista daug kalinių, ir palankiai vertina ketvirtąjį teismų reformos dokumentų rinkinį, nes tai dar vienas svarbus žingsnis kuriant ES standartus ir vertybes atitinkančias teismines institucijas Turkijoje; visų pirma pažymi, kad i) atsirado naujas ir svarbus dalykas – daromas skirtumas tarp žodžio, spaudos ir susirinkimų laisvės ir skatinimo imtis smurto ar vykdyti teroristinius veiksmus, ii) apribotas nusikaltimo ar nusikaltėlio gyrimo pripažinimas nusikalstama veika – tokia ji prapažįstama tik tais atvejais, kai kyla aiškus ir tiesioginis pavojus viešajai tvarkai, iii) apribojama nusikaltimo, padaromo organizacijos vardu nesant jos nariu, aprėptis ir jis taikomas tik ginkluotoms organizacijoms;
21. palankiai vertina iniciatyvas, kurių ėmėsi Aukščiausioji teisėjų ir prokurorų taryba siekdama paskatinti su žmogaus teisėmis susijusius mokymus, kuriuose galėtų dalyvauti daug teisėjų ir prokurorų, ir visapusišką Europos žmogaus teisių teismo (EŽTT) praktikos supratimą, kad ją būtų galima taikyti; ragina vyriausybę priimti EŽTT praktika pagrįstą žmogaus teisių planą siekiant, kad būtų aptarti klausimai, kuriuos EŽTT iškelė priimdama sprendimus, pagal kuriuos Turkija pripažinta pažeidusi Europos žmogaus teisių konvencijos nuostatas; ragina vyriausybę toliau tęsti plataus užmojo teismų reformas atsižvelgiant į būtinybę pagerinti gynybą ir skatinti pagrindines teises; todėl pabrėžia, kad pirmiausia reikia reformuoti kovos su terorizmu įstatymą;
22. ragina Turkiją įsipareigoti kovoti su nebaudžiamumu ir sėkmingai užbaigti pastangas prisijungti prie Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) Romos statuto;
23. pakartoja, kad labai svarbu, jog 23 derybų skyrius (teisminės institucijos ir pagrindinės teisės) ir 24 derybų skyrius (teisingumas ir vidaus reikalai) pradėdami svarstyti pačioje derybų proceso pradžioje ir uždaromi vieni iš paskutiniųjų; pabrėžia, kad tai atitinka naują Komisijos požiūrį į naujas šalis kandidates; primena, jog tokie skyriai pradėdami svarstyti remiantis tuo, kad įvykdytos sąlygos, apibrėžtos pagal oficialius kriterijus, ir todėl pabrėžia, kad pateikus Turkijai oficialius kriterijus dėl 23 ir 24 derybų skyrių svarstymo pradžios šaliai būtų suteikta aiškus reformų proceso planas ir šis procesas būtų paskatintas ir kad visų pirma taip būtų užtikrintas aiškus pagrindas Turkijos reformų procesui, pagrįstam europiniais standartais, didžiausią dėmesį skiriant teisminėms institucijoms; todėl ragina Tarybą dar kartą pasistengti pateikti oficialius kriterijus ir pagaliau, kai bus pasiekta nustatytų kriterijų atitiktis, pradėti svarstyti 23 ir 24 derybų skyrius; ragina Turkiją kiek įmanoma daugiau bendradarbiauti šiuo klausimu; ragina Komisiją nedelsiant paremti tolesnį dialogą su Turkija ir bendradarbiavimą su ja teisminių institucijų ir žmogaus teisių bei teisingumo ir vidaus reikalų srityse pagal pozityvią darbotvarkę;
24. palankiai vertina Fondų asamblėjos sprendimą grąžinti istorinio Moro Gabrielio vienuolyno žemes Turkijos sirų bendruomenei atsižvelgiant į vyriausybės prisiimtą įsipareigojimą parengus demokratizacijai skirtų priemonių rinkinį; pabrėžia, kad svarbu ir toliau užtikrinti tinkamą visų religinių bendruomenės nuosavybės teisių atkūrimo teisinį

pagrindą; pabrėžia, kad toliau svarbu tęsti reformas minties, sąžinės ir religijos laisvių srityje ir suteikti galimybę religinėms bendruomenės įgyti juridinio asmens statusą, panaikinti visus apribojimus, susijusius su dvasininkų mokymais, skyrimu ir pareigų perėmimu, laikantis atitinkamų EŽTT sprendimų ir Venecijos komisijos rekomendacijų, taip pat panaikinti bet kokios formos religiniais motyvais grindžiamą diskriminaciją ar kliūtis; ragina Turkijos vyriausybę apsvarstyti alevitų bendruomenės prašymą vadinamuosius „camevis“ pripažinti kulto vieta; pažymi, kad svarbu pašalinti visas kliūtis siekiant, kad kuo greičiau vėl būtų atidaryta Halki seminarija ir būtų viešai naudojamas dvasinis ekumeninio patriarcho titulas;

25. nurodo, jog remia šiuo metu Šeimos ir socialinės politikos ministerijos kaupiamą smurto prieš moteris duomenų bazę; prašo papildyti esamus teisės aktus dėl moterims, kurios yra smurto šeimoje aukos, prieglaudų steigimo ir numatyti tinkamus tolesnius mechanizmus atvejais, kai savivaldybės neįsteigia tokių prieglaudų; remia Šeimos ir socialinės politikos ministerijos pastangas padidinti bausmes už prievartines ankstyvas santuokas, kurios turėtų būti panaikintos, ir ragina ją tęsti darbą siekiant šio tikslo; ragina dėti tolesnes pastangas siekiant panaikinti vadinamąjį „žudymą dėl garbės“; vėl išreiškia susirūpinimą dėl mažos moterų socialinės ir ekonominės įtraukties ir to, kad labai mažai moterų dalyvauja darbo rinkoje, politikoje ir užima aukštas administracines pareigas, ir ragina vyriausybę priimti tinkamas priemones siekiant paskatinti, kad moterims ekonominiame ir politiniame Turkijos gyvenime būtų skiriamas svarbesnis vaidmuo; ragina politines partijas imtis konkrečių veiksmų siekiant toliau skatinti moterų įgalinimą dalyvauti politikoje; pabrėžia esminį švietimo ir profesinio mokymo vaidmenį siekiant skatinti moterų socialinę ir ekonominę įtrauktį ir pažymi, kad svarbu įtraukti lyčių lygybės aspektą į teisėkūros procesą ir į įstatymų įgyvendinimą;
26. tvirtai remia vyriausybės iniciatyvą siekti išspręsti kurdų klausimą remiantis derybomis su KDP, kad būtų galutinai baigta KDP teroristų veikla; ragina vyriausybę įdiegti reikiamas reformas, kuriomis siekiama remti kurdų bendruomenės socialines, kultūrinės ir ekonomines teises, be kita ko, užtikrinant mokymą kurdų kalba valstybinėse mokyklose, remiantis tinkamomis konsultacijomis su reikšmingomis suinteresuotosiomis šalimis ir opozicija, kurių bendras tikslas – padėti iš tiesų svarstyti reikalavimus dėl pagrindinių teisių visiems Turkijos piliečiams; reiškia susirūpinimą dideliu apie kurdų klausimą rašančių rašytojų ir žurnalistų bylų skaičiumi ir kelių kurdų politikų, merų, savivaldybių tarybų narių, profesinių sąjungų narių, teisininkų, protestuotojų ir žmogaus teisių gynėjų suėmimu, susijusiu su Kurdistano bendruomenių sąjungos (angl. KCK) teismo procesu; ragina opoziciją aktyviai remti derybas ir reformas, nes jos yra svarbus žingsnis visos Turkijos visuomenės labui; ragina Turkijos valdžios institucijas ir Europos Komisiją glaudžiai bendradarbiauti siekiant nustatyti, kai bus aptariamasi 22 derybų skyrius, kokiomis priemonėmis Pasirengimo narystei pagalbos priemonės programomis būtų galima pasinaudoti siekiant skatinti tvarų vystymąsi pietrytinėje dalyje;
27. džiaugiasi, kad tikimasi greitai įgyvendinti Turkijos vyriausybės pareiškimą dėl ketinimo vėl atidaryti graikų mažumos mokyklą Gekčeados (Imrozo) saloje, nes tai būtų teigiamas žingsnis siekiant išsaugoti dvikultūrį Turkijos Gekčeados (Imrozo) ir Bozdžados (Tenedo) salų pobūdį, kaip pažymėta Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 1625 (2008); vis dėlto pažymi, kad būtina imtis tolesnių veiksmų norint spręsti problemas, su kuriomis susiduria mažumą sudarančios graikų bendruomenės nariai, visų

pirma susijusias su jų nuosavybės teisėmis; todėl, atsižvelgiant į mažėjantį mažumoms priklausančių asmenų skaičių, ragina Turkijos valdžios institucijas skatinti ir padėti kitose valstybėse gyvenančių mažumų šeimoms, kurios nori grįžti į šalį;

28. mano, kad klestinčios ir pliuralistinės visuomenės vystymusi labai svarbūs yra socialinis dialogas ir socialinių partnerių dalyvavimas, nes tai yra ir socialinės bei ekonominės įtraukties į plačiąją visuomenę skatinimo būdas; pabrėžia, jog svarbu toliau daryti pažangą socialinės politikos ir užimtumo srityse ir visų pirma pašalinti visas veiksmingo ir netrukdomo profesinių sąjungų veikimo kliūtis, nustatyti nacionalinę užimtumo strategiją, spręsti su nedeklaruojamu darbu susijusius klausimus, išplėsti socialinės apsaugos mechanizmų taikymo sritį ir padidinti moterų ir neįgaliųjų užimtumo rodiklius; atkreipia dėmesį į tai, kad įgyvendinami nauji įstatymai dėl profesinių sąjungų teisių viešajame ir privačiame sektoriuose, ypač mažose ir vidutinėse įmonėse, ir ragina Turkiją dėti visas pastangas, kad šie įstatymai visiškai atitiktų PDO standartus; pabrėžia, kad svarbu pradėti derybas dėl 19 derybų skyriaus dėl socialinės politikos ir užimtumo;

Gerų kaimyninių santykių kūrimas

29. atkreipia dėmesį į toliau dedamas Turkijos ir Graikijos pastangas siekiant pagerinti dvišalius santykius, be kita ko, rengiant dvišalius susitikimus; apgailestauja, kad Turkijos Didžiojo Nacionalinio Medžliso grasinimai karo veiksmais Graikijai dar nėra atšaukti; primygtinai ragina Turkijos vyriausybę nutraukti nuolatinius Graikijos oro erdvės ir teritorinių vandenių pažeidimus, taip pat Turkijos karinių lėktuvų skraidymą virš Graikijos salų;
30. ragina Turkijos vyriausybę ilgiau nedelsiant pasirašyti ir ratifikuoti Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją (UNCLOS), kuri yra *acquis communautaire* dalis, ir primena, kad Kipro Respublikos išskirtinė ekonominė zona yra visiškai teisėta; ragina Turkiją gerbti visų ES valstybių narių suverenias teises, įskaitant teises į gamtinių išteklių geologinius žvalgyimus ir eksploatavimą jų valdomose teritorijose arba vandenyse;
31. pakartoja, kad ryžtingai remia Kipro suvienijimą, pagrįstą sąžiningu ir įgyvendinamu abiejų bendruomenių susitarimu, ir todėl džiaugiasi abiejų bendruomenių lyderių bendru pareiškimu dėl atnaujinamų derybų dėl Kipro suvienijimo ir dėl abiejų šalių įsipareigojimo susitarti remiantis dviejų bendruomenių, dviejų zonų, kurios yra politiškai lygios, federacija, ir kad susivienijęs Kipras, kaip Jungtinių Tautų ir ES narys, bus vienas juridinis asmuo, turės vieną suverenitetą ir vieną bendrą Kipro pilietybę; teigiamai vertina abiejų šalių įsipareigojimą sukurti palankią aplinką siekiant užtikrinti derybų sėkmę ir vykdyti pasitikėjimo kūrimo priemones siekiant paremti derybų procesą; prašo Turkiją aktyviai remti derybas, kurios vykdomos JT generaliniam sekretoriui remiant ir kuriomis siekiama rasti sąžiningą, visapusišką ir ilgalaikį sprendimą laikantis atitinkamų JT Saugumo Tarybos rezoliucijų; ragina Turkiją pradėti karinių pajėgų išvedimą iš Kipro ir perduoti užtvirtą Famagustos zoną Jungtinėms Tautoms pagal JT ST rezoliuciją Nr. 550 (1984); ragina Kipro Respubliką, prižiūrint ES muitinės atstovams, atidaryti Famagustos uostą, kad būtų skatinama pozityvi atmosfera, padėsianti siekiant sėkmingai baigti vykstančias derybas dėl suvienijimo ir sudaryti galimybes Kipre gyvenantiems turkams tiesiogiai prekiauti laikantis visiems priimtinių teisinių principų; atkreipia dėmesį į Kipro vyriausybės pasiūlymus dėl minėtų klausimų sprendimo;

32. palankiai vertina 2013 m. gruodžio 10 d. bendrą mero Alexis Galanos ir mero Oktay Kayalpo pareiškimą, kuriuo jie reiškia didelę paramą vėl susivienijusiai Famagustai;
33. palankiai vertina Turkijos sprendimą leisti Dingusių be žinios asmenų paieškos komitetui atvykti į šiaurinėje Kipro dalyje esančią aptvertą karinę zoną ir ragina Turkiją leisti komitetui patekti į atitinkamus archyvus ir karines zonas ekshumacijos tikslais; ragina ypatingai atsižvelgti į Dingusių be žinios asmenų paieškos komiteto darbą;
34. pabrėžia, kad svarbu rytinėse Viduržemio jūros šalyse laikytis nuoseklaus ir visa apimančio požiūrio saugumo klausimais, ir ragina Turkiją atšaukti veto dėl ES ir NATO bendradarbiavimo dalyvaujant Kipru ir taip sudaryti galimybes vesti ES ir NATO politinį dialogą, o Kipro Respubliką ragina atšaukti savo veto dėl Turkijos dalyvavimo Europos gynybos agentūros darbe;
35. ragina Turkiją ir Armėniją toliau siekti normalizuoti santykius ir be išankstinių sąlygų ratifikuoti protokolus dėl diplomatinių santykių užmezgimo, atverti sieną ir aktyviai gerinti santykius, ypač didelį dėmesį skiriant tarpvalstybiniam bendradarbiavimui ir ekonominei integracijai;

ES ir Turkijos bendradarbiavimo pažangos skatinimas

36. apgailestauja, kad Turkija atsisakė vykdyti savo prisiimtą įsipareigojimą visapusiškai ir nediskriminuojant įgyvendinti EB ir Turkijos asociacijos susitarimo papildomą protokolą visų valstybių narių atžvilgiu; primena, kad toks atsisakymas labai kenkia tolesniam derybų procesui;
37. pažymi, kad Turkija ir toliau yra šešta pagal dydį ES prekybos partnerė ir kad ES yra didžiausia Turkijos prekybos partnerė, nes 38 proc. visos Turkijos vykdomos prekybos tenka ES, o 71 proc. tiesioginių užsienio investicijų sudaro ES investicijos; palankiai vertina Komisijos vykdomą ES ir Turkijos muitų sąjungos vertinimą siekiant nustatyti jos poveikį abiem šalims ir modernizavimo būdus ir primygtinai ragina Turkiją panaikinti likusius laisvo prekių judėjimo apribojimus;
38. mano, kad atsižvelgiant į Turkijos kaip energetikos centro strateginį vaidmenį ir gausius energetinius išteklius, reikėtų apsvarstyti galimybes ES ir Turkijai glaudžiai bendradarbiauti energetikos srityje ir pradedamo svarstyti 15 derybų skyriaus dėl energetikos vertę siekiant nustatyti tinkamą reglamentavimo sistemą; be to, pabrėžia, kad svarbu įtraukti Turkiją į Europos energetikos politikos rengimo procesą; pažymi, kad reikia atsižvelgti į klimato kaitos, atsinaujinančių šaltinių energijos ir energijos naudojimo efektyvumo prioritetus, ir todėl pabrėžia ES ir Turkijos bendradarbiavimo švarios energijos klausimais potencialą; prašo Komisijos teikti pirmenybę finansavimui, kuriuo remiami atsinaujinančių šaltinių energijos projektai, elektros energijos tinklas ir sujungiamumas Turkijoje; prašo Turkijos visiškai įgyvendinti teisės aktus dėl poveikio aplinkai vertinimo, nedarant jokių išimčių dideliems projektams;
39. atkreipia dėmesį į didesnę Turkijos dalyvavimą Pietų Europos šalyse, visų pirma Bosnijoje ir Hercegovinoje, ir ragina Turkijos valdžios institucijas suderinti savo pozicijas su ES bendra užsienio ir saugumo politika, koordinuoti diplomatinę veiklą su Komisijos pirmininko pavaduotoja ir Sąjungos vyriausiąja įgaliotine ir toliau stiprinti

bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis;

40. palankiai vertina Turkijos įsipareigojimą suteikti humanitarinę pagalbą beveik milijonui Sirijos pabėgėlių; prašo Turkijos akylai stebėti savo sienas siekiant, kad į šalį nepatektų kovotojai ir nebūtų tiekiami ginklai grupuotėms, kurios, kaip nustatyta remiantis patikimais duomenimis, nuolat pažeidžia žmogaus teises ar nėra įsipareigojusios siekti Sirijos perėjimo prie demokratijos; mano, kad ES, Turkija ir kitos tarptautinės suinteresuotosios šalys turėtų aktyviai dėti pastangas siekdamas sukurti bendrą strateginę viziją, kaip būtų galima paskatinti neatidėliotiną politinį Sirijos problemos sprendimą ir paremti politinį ir ekonominį regiono stabilumą, ypatingą dėmesį skiriant Jordanijai, Libanui, Iranui ir Irakui; ypač atkreipia dėmesį į Sirijos pabėgėlių alevitų bendruomenės, ieškančios prieglobsčio didelių miestų pakraščiuose, varganas sąlygas, ir prašo Turkijos užtikrinti, kad jiems būtų veiksmingai suteikta pagalba; pabrėžia, jog itin svarbu, kad pabėgėliams būtų užtikrintos galimybės naudotis švietimo ir užimtumo paslaugomis, ir kartu reiškia susirūpinimą dėl pabėgėlių bendruomenių socialinio ir ekonominio poveikio miestams ir kaimams, esantiems netoli pabėgėlių stovyklų; prašo Komisijos, valstybių narių ir tarptautinės bendruomenės glaudžiai bendradarbiauti su Turkija pagalbos pabėgėliams teikimo srityje;

o

o o

41. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei, Europos Tarybos generaliniam sekretoriui, Europos žmogaus teisių teismo pirmininkui, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir Turkijos Respublikos vyriausybei bei parlamentui.